

belga, jugoszláv, holland, ir, angol és sveizi delegátusok. Végül Ernst Toller indítványára elfogadták, hogy mialatt az Enciklopédia előkészületei folynak nemzetközi kézikönyvet adjanak ki, amely megvilágítja az Enciklopédiát átható alapelveket. Ugyanakkor az angol csoport vállalta egy olyan kiadvány elkészítését, amely az Enciklopédia ügyét Angliában népszerűsíti.

G O R K I R E Q U I É M E

Irta: ENDRE KÁROLY

Te csodálatos fáklya,
 Ki felgyúltál egyszer,
 Hogy örökre égj —
 Átsuhant rajtad
 A végtelen sorból
 Egy parányi perced:
 S lángod meg se libben,
 Gerinced se serceg,
 Mert tengelyed nem kóc,
 Nagy álmodásod a kanóc.
 Meleg lángú szövétnek,
 Kit szabadság tüze éget,
 Széles űrben forgó rendszerek,
 Összhangban ringó terek
 Mélységes tekintete
 Vagy Te,
 Kozmosz méhében trónló,

Abban fogant, onnan omló
 Igazság büszke fénye.
 Pillantás mennyből mélybe,
 Mely, ha leér a törpe sikra,
 Szétmálló por csak, pislá szikra.
 Csodálatos fényű fáklya,
 Tükre az égi tónak,
 Osztónak, viditónak —
 Orkánok között ének,
 Lelketlenségben lélek,
 Átsuhant rajtad egy pillanat;
 Más összeroppan borzalma alatt
 S pikkely szeméből kiapad a
 fénycsepp —
 Tenálad a távozó élet
 Örök tüzedről levált foglalat.

2.

Láng, Láng,
 Testetlen fáklya
 Bevilágít minden rejteket.
 Az alkony
 Csak a katafalkon.
 Sutba vetett testet rejteget.
 Láng, láng,
 Lobog előre, hátra —
 Még zarándokol trónjához a nép,
 Még látható a földi ábra.
 Holnap csak kép.
 Ekép jut a diadalmas plakátra:
 Szántott homlok, csillagszem, borostás áll is.
 A nagy vezérek közt hordozza majd őt is vidám majális.
 Papirra vetett, mélységes szavakba költözött,
 Utókor, keresd szívét olajban fürdő sorok között:

Én csak halkan tűzének fényébe állnék,
Hadd legyenek ott imbolygó, szürke árnyék.

S.

Földön sugárzó fény vagy,
Ezért jutsz el minden borongó zugba,
Festett, fanciesal világba, hazugba.

Nyilazz s megnyílnak a dómban a fényfogó, festett ablakok
S lepattog a csavarba csorgatott aranygipsz, a barokk;

Ints!

S kiegyenesedik a sok porba lehajló gerinc.

Tekints a bolthajtások mögé, hol malasztal teljes a méreg:
S kiterpesztett kámzsák vitorláin rebbenek szét a denevérek.

Terjedj, tisztíts, égess!

Fusson előled a homály és a babonák népe,

S ha cirkuszponyvát is huztak az égre,

Nem lesz veszélyes,

Mert alulról terjed a szűzi tűz,

Ember,

Megállj,

Betűzz:

4.

Holnap

már a földön kél a nap.

Holnap

a szél öröm vásznába kap.

Holnap

vérpatakok nem folynak.

Holnap

balzsama van bajnak, sikolynak.

Már nem lesz különös a fényed,
Mert a tengeredet eléred.

Fényedben látom

Rut megalkuvásom.

Fekszem selyempaplanos ágyon,

Vagyonna vágyom.

Úzom a beszédes estet —

Idegeim restek —

(Mind póruul jártak,

Kik igazságot kerestek.)

S istenadta dalomban

Magamban kertészkedem —

Nem is a társadalomban!

Holnap

seregek dalai szólnak.

Holnap

zsilipje nyilik kenyérnek, sónak.

Holnap

szabadon ring a ragyogó csolnak.

Holnap

örülnek az emberek és csókolnák.

5.

Lobogó tűzedhez ezért állnék,

Mutassa nagyságod az árnyék.

6.

Bár világosan látok —————

Mért legyenek pont én,

Aki megváltsam a világot?

Senkinek se volna haszna,

Ha a hatalom

Szavammal együtt befalazna.

Viszont ki mondja, hogy az eszme

Szavam nélkül tüstént elveszne?

Nehéz vallani, nagy az önkény

S nincs más választás:

Törvény vagy örvény.

7

*S amidőn silányságom beláttam, S láttam, hogy benned napfény
S tükrődben cserepekre törtem — világol,
Nem hagytál keverni meggyötör- Ki konkolyt és búzát egyaránt
ten. ápol.*

*Éreztem, kezed megsimított: És én is megittasodtam ettől
„Nem vagy te hitvány, se eltaszi- A nagy, nagy emberszeretettől,
tott.”*

*„Higgyed el, testvér, másképp lesz S láttam az Erőt, amely kiontott
egyszer, Eget és földet és horizontot:
Mindenki más lesz, ha más lesz a Dagadó kebled! S ezzel az árral
rendszer.” Engem is elvitt a tenger —*

*S csakugyan: Dúlt a véres orkán,
S tiltó szavadvad zúgott egyfolytán. S kevesebb lett egy kispolgárral.*

A MAGYAR IPARI TERMELÉS GEOSZOCIOLÓGIÁJA

Irta: LÁZÁR VILMOS

Az ipar nem új anyagokat állít elő, hanem a nyersanyagok átalakításával termel újabb javakat. Ezért az iparcikkek előállításához energiaforrásokra van szükség. Amíg a régi korokban munkás és állati; munkaerőt használtak fel, addig a mostani kor mindinkább a természet erőit használja munkaforrásul. Amíg a XIX. század ipara csaknem kizárólag szénen épült fel, újabban az olaj- és vízi-erők a jelentős tényezői az erő, illetve hőszolgáltatásnak. A háború előtti Magyarország 1.7 milliárd ta. szénkészletével szemben ma a szénvagyon 300 millió q-ra becsülhető, amelynek azonban csak 3.5%-a a fekete szén. A régi területen 7850 km. folyószakaszon 2.8 mill. lóerőt lehetett volna kifejleszteni; de ez nem történt meg, mert a vízierőnek csupán 12.6%-át használták ki, jöllehet a víztárolás nélküli, kihasználható vízierővel évenként 4 millió ta. szénnek megfelelő energiát termelhettek volna, (tárolással 15 mill. ta.). Ma az ország víziergia teljesítőképesége 268 ezer lóerő, amelyből csupán 24 ezer lóerő a kiépített.

Az ország medencefeneki helyzete csak részben indokolja a fenti adatok által bizonyított mechanikai energia csekély voltát; másik oka a munkabérvizonyokban rejlik. Az emberi munka olcsó, a kihasználás lehetősége a hatalmas tartalék munkanélküli hadsereg következtében adott, nem érdemes tehát a tőkének elektrifikálni. Olaja nincs az országnak, a dús földgázkészletből a fenti okok következtében mindössze 2 mill. m³ az évi termelés.

Az ipar nyersanyagszükségleteit részben a bioszfera termelése (növényi; állati nyerstermények), részben pedig a litoszfera (ásványi kitermelés) elégíti ki. Az élelmiszerszükségletet kielégítő ipar és nyersanyagtermelés viszonya a háború előtt igen mostoha volt. Relative a legkedvezőbb volt az arány a malom és cukorfeldolgozó iparban. Az országban őrlésre kerülő buza és rozs a szántóföldi termelési 11.5%-a. Erre a mennyiségre épült az ország egyik legfontosabb iparága: a malomipar. (1913-ban 73.2 mill. q. termés került őrlésre, az egész ország gyáripari értéktermelésének 28.4%-a). A cukoriparon kívül a malomipar volt az egyetlen, mely a ki-